

Sebastià Portell

Escriptor

‘Les nenes que llegien al lavabo’ (Ara Llibres) és la primera obra de no-ficció del mallorquí, un assaig que defensa la llibertat d’escriptura i de lectura, reivindica la literatura dels marges i convida a eixamplar la mirada del cànon literari assumit

CRISTINA CALDERER

“No he trobat motiu per llegir Josep Pla”

◆◆◆◆ Clàudia Darder

Ja heu llegit Josep Pla?

No, perquè no he trobat el motiu per fer-ho. Quan m’han intentat argumentar per què no havia de fer, m’han tirat enrere.

Al llibre citau un poeta que diu que sense haver-ho fet no es pot escriure en català. Quines són les figures imprescindibles que marca el cànon literari català, i per què?

Pla o Rodoreda en són dues de les grans figures. El cànon de la literatura catalana ha pecat de barcelonisme, de masclisme i de complex d’inferioritat; hi ha una gran obsessió per l’obra ben feta, perfecta. El resultat d’això és que a la col·lecció *Les Millors Obres de la Literatura Catalana* (MOLC) hi ha poques dones, pocs illencs i no hi ha representació racial. No hi és Guillem d’Efak, i això que va passar per Barcelona, era prolífic i té obres de molt bona qualitat. El cànon fa que assumim la subjectivitat: hem donat per bones

i universals llistes que han fet persones, i ens hem oblidat que les han fet persones i que s’han de poder debatre o impugnar.

Són escriptors de renom, reconeguts per alguna raó. ¿No considereu que és positiu llegir-los?

És molt positiu, especialment si a un li fa ganes. S’ha de llegir per gaudir. A mi m’encanta, però no gosaria dir que Rodoreda ha d’agradar a tothom. Això s’ha fet durant massa anys, ens hauríem de relaxar.

¿Us ha fet mai vergonya dir en veu alta el títol d’algun llibre que llegieu? Quin o quins?

Sí, i més en el context en què vivim, ple de postureig literari: sembla que hagi de compartir allò que estàs llegint, estar al dia de tot el que es publica... Tot això va contra *Les nenes que llegien al lavabo*. Necessitam espais per ser nosaltres mateixos, íntims. De petit, i encara ara, gaudia

“**ELS CRÍTICS FAN ANÀLISIS SENSE TENIR EN COMPTE ELS SEUS PRIVILEGIS**”

molt amb *13, Rue del Percebe*, de Francisco Ibáñez. També faig lectures més quinquis, mal vistes, com ara les memòries de la Veneno, *iDi-go! Ni puta ni santa*.

Al llibre sou molt dur amb els crítics. Què us han fet?

Hi ha un problema de base, que és la noció de qualitat. Hem pensat que és una condició empírica, que hi és o no hi és. Un dels problemes dels crítics és que fan anàlisis sense tenir en compte els privilegis des dels quals escriuen. M’agradaria que la gent que té veu als mitjans es formàs o s’interessàs per qüestions socials, perquè parlen d’art i literatura amb biaixos de gènere, de classe, racials... També és cert que això no ho fa tothom.

¿Vàreu rebre males crítiques d’*Ariel i els cossos* i d’*El dia que va morir David Bowie*?

Vaig rebre respostes que transcendien el fet artístic. Un crític va dir

d’*El dia que va morir David Bowie* que era una obra que no l’havia provocat prou. Jo no havia promès que escandalitzaria o provocaria; és una obra que parla d’un home que desitja altres homes. Sembla que l’escriptura, quan està feta des d’un lloc poc habitual, ha de superar certes expectatives, moltes més que el que escriuen autors convencionals.

¿S’haurien de dessacralitzar la cultura i la lectura, com diria Albert Sánchez Piñol?

Sí, però potser no ho diria amb els mateixos termes. I per això vaig posar aquest títol al llibre, *Les nenes que llegien al lavabo*. Un lector amb prejudicis i esnob no se’l posaria mai a les mans. Tampoc m’interessa que ho faci, és gent que ve convidada de casa.

Ja que parlem de Sánchez Piñol, què us sembla el Papitu, el mètode que defensa al seu darrer llibre, *Les estructures elementals de la narrativa* (La Campana)?

Em sembla que Sánchez Piñol ha construït un gran engany, que és resumir en un llibre investigacions que no ha fet ell fent-les passar per seves. No l’he llegit, però ho puc constatar perquè he vist com el comunica. No sé si ho fa cercant notorietat o si s’ho creu. En tot cas, el que diu no és desgavellat, són coses que s’han investigat i que la literatura clàssica ha construït així.

¿S’ha d’escriure per vendre, per arribar a molts lectors?

Has d’escriure per arribar a qui creus que el teu llibre el pot ajudar. M’interessa més arribar a poca gent, i que siguin persones que s’estimen els llibres. M’agraden les relacions llargues, també en la literatura.

Hi ha influencers que publiquen llibres, músics que es passen a la novel·la...

Pens que és legítim, tothom ha de poder escriure. Però també s’ha de poder dir que és vergonyós fingir que certa gent ha escrit certs llibres. En tot cas, llibres que varen ser considerats menors, com els que venien per fascicles –com *Solitud*, de Víctor Català–, ara són grans obres universals. A més, sempre dic que la gent no és curta ni beneïta, i que sabrà si val la pena que una cosa perduri en el temps.

¿Hi ha alguna cosa que us faci sentir incòmode?

Em sentiria més còmode si no m’agradassin la literatura de Llorenç Villalonga o la poesia de Maria Antònia Salvà. Qüestion molt el paper que varen desenvolupar durant la Guerra Civil. De tota manera, això no m’ha impedit llegir-los i passar gust de fer-ho.◆◆